

Milion za hodinu. „F-35 létat nebude, nebudeme na to mít.“ Vyplovává na povrch

parlamentnilisty.cz/zpravy/armada-policie/Milion-za-hodinu-F-35-letat-nejbude-nejbudeme-na-to-mit-Vyplouva-na-povrch-742452

07.09.2023 9:21 | Analýza

Česko aktuálně jedná s USA o koupi amerických letounů F-35 a zatímco od ministryně obrany Jany Černochové (ODS) a náčelníka generálního štábu Armády České republiky Karla Řehky zaznívá, že jde o jasnou volbu, mnozí odborníci upozorňují, že se k F-35 neříká vše. Podle vyjádření bývalého šéfa vojenské rozvědky a bezpečnostního experta generála Andora Šándora pro ParlamentníListy.cz je otázkou, zdali F-35 vůbec nějak výrazněji přispějí obraně NATO. „Pravděpodobné je, že vůbec létat nebudeme, protože na to nebudeme mít,“ podotkl pak pro PL.cz exministr Lubomír Zaorálek (SOCDEM). Černochová si dle něj nákup F-35 představuje jak výběr kabelek v Pařížské. Letová hodina stíhaček vychází v přepočtu na milion korun.

Foto: Lockheed Martin
Popisek: Letouny F-35

reklama

Ministerstvo obrany aktuálně jedná s Američany s cílem pořídit 24 letadel F-35, což by znamenalo změnu i v počtu letounů, jelikož česká armáda měla doposud pouze 14 stíhacích strojů JAS-39 Gripen. Americké letouny by měly nahradit švédské, na jejichž využívání má Česká republika smlouvu do roku 2027 a může pak využít i dvouletou opci.

O nákupu letounů F-35 se hovoří jako o nejdražším armádním nákupu v historii Česka a zaznívají názory, že celkové náklady velmi zdatně vyšplhají nad 122 miliard, kolik má akvizice stát dle tvrzení Ministerstva obrany. Podle někdejšího velitele vzdušných sil generálmajora Petra Mikulenky je dokonce

reálné, že celková cena projektu vzroste až o stovky miliard korun. „Suma 122 miliard jsou pořizovací náklady, ale není v nich zahrnut životní cyklus a provoz. A to se nebavíme o potřebě průběžně modernizovat software, senzory i výzbroj letounu, protože technický pokrok půjde neustále dopředu. Každý moderní letoun prodělá během svého životního cyklu několik velkých modernizací, jinak zaostává,“ uvedl nedávno pro iDnes.cz.

„Ta informace, že nás F-35 budou stát 122 miliard Kč, není přesná. Pokud budeme tyto letouny provozovat třicet let, tak hlavní položkou budou náklady na provoz. A ty jsou 2x až 3x vyšší než náklady na pořízení,“ doplnil s tím, že velké investice budou potřeba i v rámci výcviků pilotů. Pořízení F-35 dle něj dává smysl, pokud se ČR rozhodne, že chce mít schopnosti působit v rámci NATO ve všech leteckých operacích a mít piloty připravené zasáhnout kdekoliv, kde to bude potřeba.

Ministryně obrany Jana Černochová si však za pořízením amerických letounů stojí a zmínila, že by F-35 mohly přilákat i nové piloty a pilotky. „Mezi ključí a holčičí sny patří posadit se někdy do kokpitu F-35,“ uvedla loni pro SeznamZpravy.cz a potvrdila tehdy mimo jiné i to, že se švédským Saabem, produkujícím letouny gripen, zatím Česko nechce o pořízení jeho strojů hovořit. „Neměli možnost a nebudou ji mít, pokud se dohodneme s americkou stranou,“ vyřkla po výhradách Saabu, že Švédsko nedostalo možnost České republiky představit své stroje.

Budeme mít na to, aby mohly F-35 i létat?

Jasno má již také náčelník generálního štábu Armády České republiky Karel Řehka, jenž je názoru, že jsou F-35 ekonomičtější a efektivnější než jiné varianty. Tvrdí též, že nákup letounů páté generace není výrazně dražší oproti letounům předchozí generace. „Pořizovací náklady jsou zhruba stejné, v provozních nákladech má letoun páté generace vyšší spotřebu o necelou čtvrtinu,“ řekl Řehka před několika dny novinářům. Zároveň řekl, že s letounem páté generace lze počítat minimálně dalších 40 let, zatímco při pořízení letounu nižší generace by armáda za 15 až 20 let stála před novým rozhodnutím jak letectvo modernizovat.

Dle bývalého ministra zahraničí a místopředsedy Sociální demokracie Lubomíra Zaorálka se však Řehka tímto dopustil několika nepravd. „Že má F-35 o necelou čtvrtinu provozní náklady vyšší než gripeny, to je samozřejmě lež. Máme k dispozici z Aviation Week (prestižní letecký magazín, pozn. red.) jasné srovnání,“ upozornil Zaorálek pro ParlamentníListy.cz s tím, že provozní náklady jsou dramaticky vyšší.

Porovnání cen letounů:

Individual Aircraft Costs

Aircraft	Acquisition Cost	Maintenance Cost	Operating Cost	Total CPFH	Through Life Cost*
 F-15EX	\$102.7 million	\$18,803 per FH	\$15,515 per FH	\$34,318 per FH	\$356.7 million
 F-16V	\$75.5 million	\$13,048 per FH	\$12,634 per FH	\$25,682 per FH	\$265.5 million
 F/A-18E/F	\$83.9 million	\$14,745 per FH	\$10,989 per FH	\$25,733 per FH	\$274.3 million
 F-35A	\$110.2 million	\$29,283 per FH	\$16,999 per FH	\$46,282 per FH	\$452.6 million
 Rafale	\$108.4 million	\$18,045 per FH	\$13,193 per FH	\$31,238 per FH	\$339.6 million
 Typhoon	\$111.7 million	\$15,122 per FH	\$13,853 per FH	\$28,965 per FH	\$326.0 million
 Gripen C/D	\$62.2million	\$10,815 per FH	\$9,828 per FH	\$20,643 per FH	\$214.9 million
 Gripen E/F	\$75.6 million	\$12,200 per FH	\$9,974 per FH	\$22,174 per FH	\$239.7 million

* Through life cost of one aircraft including acquisition and 37 years of operations and maintenance at an average utilisation rate of 200 hours per year.

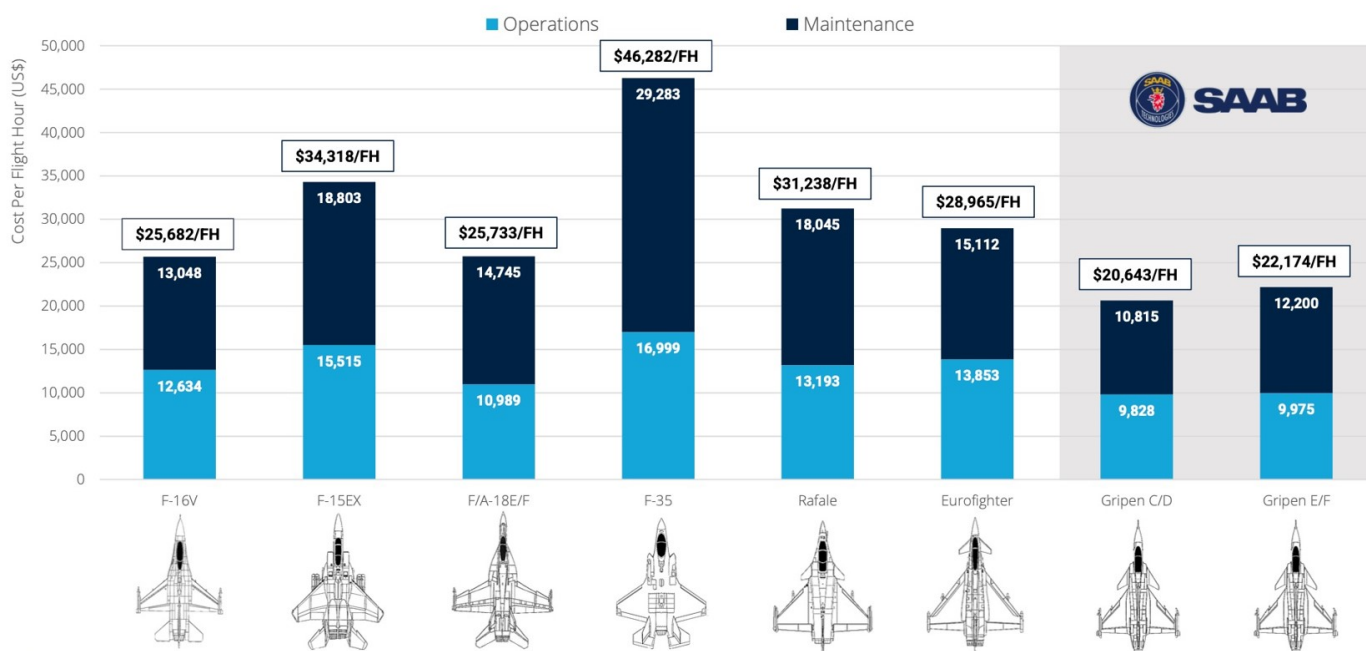
Zdroj: Aviation Week

„Ty provozní náklady jsou několikanásobně vyšší než u gripenů a ty už teď jsme využívali tak z 50 procent a ty F-35 budeme využívat zdaleka méně, protože na to nebudeme mít, abychom je provozovali,“ varoval politik a upozornil na drahé vybavení pro tento letoun. Pravděpodobně tak dle něj je, že „vůbec létat nebudeme, protože na to nebudeme mít“ anebo budeme mít „holá letadla“, jelikož si je nebudeme moci dovolit dovybavit.

Dle magazínu Aviation Week vychází letová hodina F-35 na přibližně milion korun.

Porovnání dle nákladů na letovou hodinu:

Fighter Aircraft O&M Cost Per Flight Hour

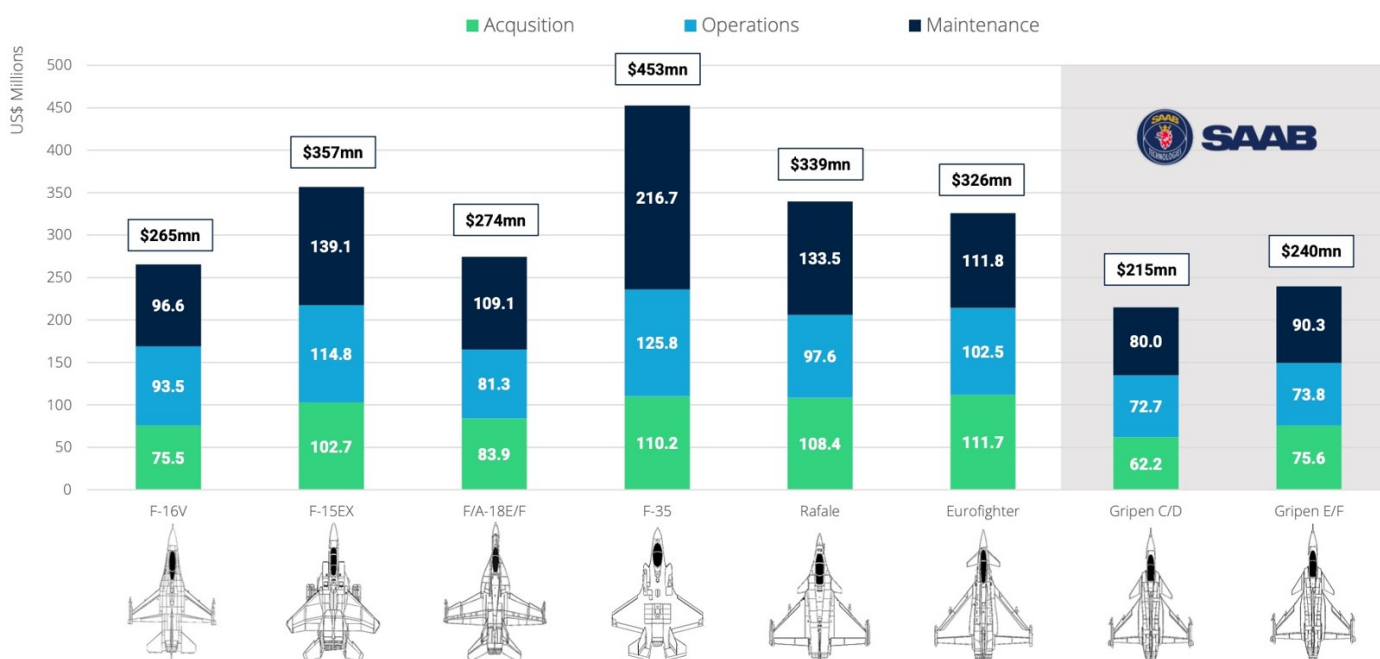

Zdroj: Aviation Week

Samotné náklady na pořízení F-35 podle něj navíc nemusejí být konečné. „Zemím, které v poslední době kupovaly F-35, ty náklady dramaticky rostou. Jedna věc je, co se říká na začátku a druhá je ta realita,“ podotkl.

Porovnání nákladů během životnosti letounů:

Fighter Aircraft Total Through Life Costs (Per Aircraft)

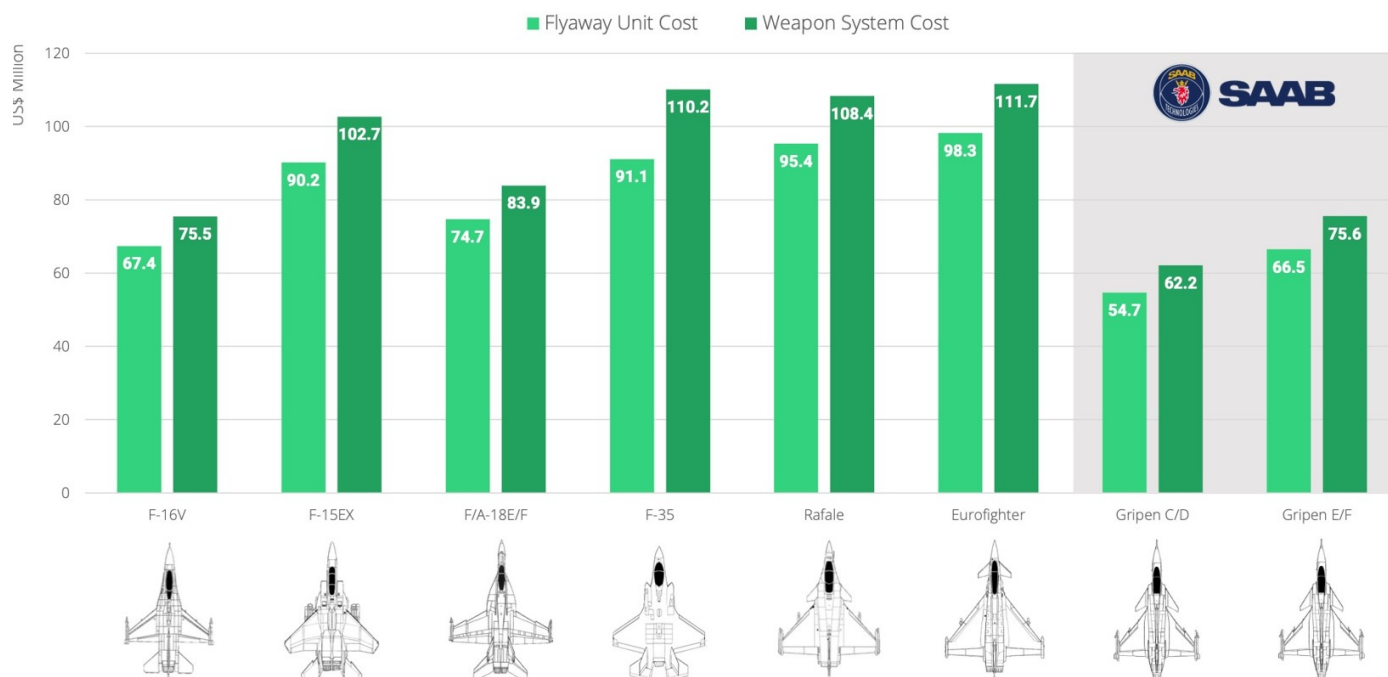

Zdroj: Aviation Week

ParlamentníListy.cz v souvislosti s náklady na provoz F-35 požádaly o reakci oddělení komunikace s veřejností Kanceláře náčelníka Generálního štábu Armády České republiky, avšak dosud nedostaly odpověď.

Porovnání letounů dle nákladů na pořízení:

Fighter Aircraft Acquisition Costs

Zdroj: Aviation Week

Překážkou je dle exministra i nedostatek personálu na obsluhu těchto strojů. „V armádě máme stamiliardové dluhy v infrastruktuře a pak zásadní dluhy v personální oblasti,“ zdůraznil Zaorálek s tím, že u F-35 bude potřeba zaměstnat i IT odborníky, kterých je aktuálně nedostatek.

Na rozdíl od Polska, které z USA nakupují i další zbraňové systémy, je u naší armády dle mínění Zaorálka problém i v kompatibilitě F-35 s dalšími systémy, jelikož zároveň neplánujeme kupříkladu i nákup americké protivzdušné obrany Patriot.

Fotogalerie: - Mimořádná schůze

„Jak kabelky v Pařížské“

Dle Zaorálka by nám bohatě stačilo, pokud bychom přikoupili dalších 12 modernizovaných gripenů a nákup F-35 neodpovídá situaci, ve které se dnes nacházíme. „My tu dneska máme konsolidační balíček, ekonomiku, která má zastavený výkon, budeme šetřit a omezovat počty státních zaměstnanců, dělá se celá řada tvrdých opatření, dochází k dramatickému poklesu životní úrovně domácností a my si dovolíme investici 400 miliard do F-35... Mně připadne, že ministryně Černochová ty F-35 kupuje stejně, jako se kupují kabelky v Pařížské: Koupím si prostě tu nejdražší, tu, co teďka nejvíce frčí a ta, se kterou se nejvíc blýsknu... To přece není možné, aby se tímto způsobem budovala armáda České republiky,“ podotýká.

Není podle něj pravda ani to, že by gripeny nedostačovaly ani v ochraně před ruskou hrozbou. „Švédové gripeny konstruovali pro případ ruského napadení, jelikož vědí, že jim možné nebezpečí hrozí právě z Ruska, které mají za humny. Nejsou to žádná neschopná letadla,“ zdůraznil Zaorálek, že by nám gripeny mohly velmi dobře postačit i při obraně proti nebezpečí z Ruska.

„Adorace a euforie“ kolem F-35

Podle bývalého šéfa vojenské rozvědky a bezpečnostního experta generála Andora Šándora je důležité u nákupů na provoz letounů F-35 říci to, že nikdo netuší, jaké ceny budou v roce 2035 – roce, kdy by se v případě pořízení F-35 na ně měl uskutečnit plný přechod.

Problémem dle Šándora je, že ještě není zcela jasné, jaké by byly celkové náklady akvizice. „Slyšeli jsme různá čísla od 122 miliard do 400 miliard. Myslím si, že armáda a ministerstvo, když stojí před takto obrovskou akvizicí, by měly mít tu komunikační strategii jasně připravenou, aby se nestávalo to, že paní ministryně obrany Jana Černochová při odpovědi na dotaz, zdali je v oněch 122 miliardách zahrnuta i infrastruktura čáslavského letiště, řekne, že ano a pak se ukáže, že to není pravda,“ podotkl bezpečnostní expert pro ParlamentníListy.cz s tím, že komunikace ze strany resortu ministryně Černochové směrem k veřejnosti bývá častokrát nedostatečná.

Podle Šándora se ještě před pár lety v armádě příliš neuvažovalo o tom, že by se vydávalo na obranu dostatek financí, aby byl nákup F-35 uskutečnitelný. „V roce 2021 – tedy před vypuknutím války na Ukrajině – armáda vůbec neuvažovala v intencích letounů F-35. Tehdy jasně věděla, že na ně nebude mít peníze. Až teprve poté, co ten konflikt začal, se ukázalo, že jsme připraveni dát 2 procenta HDP i na takové věci a najednou armáda přišla s letouny F-35. Rozumím tomu, že je to zřejmě nejlepší stroj v kategorii, o níž se jedná, ale trochu mě zaráží, že se v té adoraci a euforii již nemluví o tom, že má i řadu poruch,“ poznamenává.

Fotogalerie: - Princ a Černochová

Zaorálek míní, že v armádě byl již dříve segment vojáků, který stál o F-35, avšak zároveň byli tací, kteří byli zastánci gripenů. „To ministryně Černochová vyřešila tak, že zastánce gripenů všechny vyhodila. Kdo nebyl nadšený pro kup F-35, ten musel odejít. S tím se ministryně Černochová rozloučila a ministerstvo opustila spousta kvalifikovaných a schopných lidí. Vezměte si, jaký tým vede ta jednání o koupi F-35 s Američany... Jsem přesvědčen, že ten tým je naprosto nekompetentní,“ myslí si.

Anketa

Dovládne Fialova vláda do voleb 2025? Bez ohledu na vaše přání

Dovládne

11%

Nedovládne

87%

Nevím / Je mi to jedno

2%

hlasovalo: **29471 lidí**

Šándor podotýká, že by na ochranu vzdušného prostoru gripeny bohatě dostačovaly a je otázkou, zdali budeme schopni využít přidanou hodnotu F-35. „Již teď nevyužíváme všechny kapacity gripenů, a je tak otázkou, zdali využijeme ty u F-35. Je to velmi dobrý letoun, ale nemůžeme to brát tak, že pokud si koupíme F-35, že budeme za vodou,“ uvedl Šándor s dodatkem, že nám pouze tyto stroje nemohou nahradit zbylé části armády, jakožto například protiraketovou obranu.

Problém při posuzování výhodnosti nákupu F-35 je dle bývalého šéfa vojenské rozvědky Andora Šándora také to, že jsme dosud neslyšeli, jakým směrem se má česká armáda ubírat v budoucnu. „Po dvaceti letech zoufalé afghanizace se teď zase snažíme o nový koncept. Mělo by se jasně říci, pro co bude naše armáda používána,“ řekl pro ParlamentníListy.cz.

Ohledně úvah nad nákupem gripenů v nejnovější verzi E však dodává, že by tyto letouny dávaly smysl pouze pokud by byly výrazně lacinější než F-35. Pokud lacinější nebudou a nenabídnou to, co jiné letouny páté generace, pak dle bezpečnostního experta nemá cenu je pořizovat. U F-35 je pak dle Šándora nutné odpovědět si první na otázku, proč a k jakému účelu si tyto letouny chceme pořídit.

Opora pro NATO?

Otazník zůstává také nad tím, zdali náš případný nákup F-35 dokáže být něčím, co bude výrazněji vítáno v rámci potřeb NATO. „Pro Ameriku je prodej F-35 samozřejmě byznysově výhodný. Zda však budou pro Ameriku velkým přínosem naše F-35 v rámci Severoatlantické aliance, to už je jiná otázka. My máme obrovský dluh vůči pozemnímu vojsku a opět se uchylujeme k takto drahému letounu namísto, abychom tyto finanční prostředky rozložili a využili je k tomu, aby bylo větší a kvalitnější i naše pozemní vojsko,“ dodal bezpečnostní expert Andor Šándor pro ParlamentníListy.cz.

Stejně pochybnosti sdílí i Zaorálek. „Nemám známost o tom, že by po nás chtělo NATO budovat letectvo. Vždycky po nás chtělo, abychom vybudovali těžkou brigádu, tvořenou tanky a obrněnými transportéry. My jsme to slibovali a stále těžkou brigádu vybudovanou nemáme. Stále to je nad naše síly. U letectva po nás chtělo, abychom byli schopni chránit vzdušný prostor České republiky a zároveň jsme působili i v Pobaltí, kde jsme střežili tamní vzdušný prostor. To gripeny perfektně splnily,“ shrnul exministr.

Pro ParlamentníListy.cz dodal, že F-35 po nás nevyžaduje ani NATO ani Spojené státy: „My si možná myslíme, že tím utužujeme vztahy se Spojenými státy, ale těm je v podstatě jedno, jestli máme F-35 nebo něco jiného. Je to naše nadšení, není to nadšení Američanů,“ doplnil.

Psali jsme:

„Prachy došly, na dávky není. Ale...“ Co Fiala neřekne. Stíhačky, ceny, Václavák, budoucnost

Stovky miliard za F-35 z USA: Černochovej veřejně nadává generálovi

Nákup F-35! Bude to stát víc, odhalil Rozhlas. Bývalý voják tepe Černochovou. Toto nastalo

480 miliard Kč, aby Ukrajinci měli zbraně. EU plánuje utrácet víc než Černochová

Líbil se Vám tento článek?

Nezávislost naší redakce můžete podpořit peněžitým darem v jakékoliv výši bankovním převodem na účet:

131-981500247/0100

QR kód obsahuje údaje k platbě, výši částky si určete sami.

Jste politik? Zveřejněte bez redakčních úprav vše, co chcete. Zaregistrujte se [ZDE](#).

Jste čtenář a chcete komunikovat se svými zastupiteli? Zaregistrujte se [ZDE](#).

reklama

Článek obsahuje štítky

armáda , Černochová , ČTK , Gripen , gripeny , iDNES.cz , letadla , letouny , MO , obrana , Rusko , stíhačky , Šándor , USA , vláda , Zaorálek , Švédsko , letectví , letectvo , Mikulenka , Řehka , F-35 , JAS-39 , PVO

autor: **Radek Kotas**

JUDr. Alena Schillerová, Ph.D. byl položen dotaz

Dobry den

Budete po skandálním rozhodnutí ústavního soudu bojovat dál za důchodce u mezinárodního soudního tribunálu?

Odpověď na tento dotaz zajímá celkem čtenářů: 22

reklama

Tato diskuse je již dostupná pouze pro předplatitele.

Uživateli nejlépe hodnocený komentář

Jak to je, Pawson58 , 07.09.2023 10:16:22

F-35 nenakupujeme proto, že je potřebujeme, ale proto, že je USA potřebují prodat.

| 13 | 0

Další články z rubriky

7:53 Až vyhraje Trump... Kavárna už má plán pro ČR. Drastický

Blíží se americké volby. Ovšem pro některé je myšlenka, že by se k moci vrátil Donald Trump, strašná...

13:02 V TV se neříká: Od Fialy natvrdo, jak nakonec dopadne Ukrajina

20:51 Zlý sen Merkelové se vrací. Vyhodila ho za migraci, on se „mstí“. Účinně

8:00 Nepřijatelné pro Západ, nepřijatelné pro Ukrajinu. Stejně k tomu dojde

7:21 2024 – už předem nic? Ukrajina: Sprcha těm, co chtějí průlom

10:52 Masakr v Praze: Blázný necháváme běhat po ulicích. Pět důvodů, proč hrozí opakování